

PROF. DR. OCTAVIAN PAVEL

1925 – 1988

Viorel Ghiran¹

Pe cât de scurtă, pe atât de bogată și prodigioasă în împliniri, în semnificații calitative pentru învățământul medical clujean și pentru istoria neurologiei infantile românești, se înscrie viața acestui distins profesor universitar, luptător neînfricat împotriva bolilor, dar învins pe nedrept de propria-i boală înainte de a-și încheia, conform normelor universitare, cariera didactică și de a-și fi realizat toate planurile, visele și intențiile sale profesionale.

Opera sa, contribuția sa ca medic, dascăl, cercetător, plămădită într-o perioadă scurtă, dar extrem de densă și de implicată în efortul general al perioadei pe care a

servit-o, este expresia calităților lui native de excepție, seriozității, persistenței, profunzimii pregătirii sale din toate etapele formative ca și educației primite din partea familiei și societății.

Obligat să-și schimbe nu odată domiciliul alături de familia sa cu modeste posibilități materiale încă din viața de copil, a nutrit un puternic sentiment patriotic față de glia natală și o aversiune totală față de război, nedreptăți sociale și aspirarea poporului român.

Idealul său de viață, convingerile și concepțiile sale despre lume au fost puternic înrădăcinate în viziunea sa materialist dialectică și istorică față de care nu a avut niciodată numai o poziție formală ci o totală identificare și o slujire fără rezerve.

S-a născut în municipiul Piatra Neamț în 20 martie 1925, într-o familie de funcționari modești, dar cu tradiționale aspirații de împlinire, dorințe de educație și formare a copiilor în slujba caldei glii moldovenești și a cinstirii neamului nostru, care a reușit să dea o aleasă și strălucită educație celor trei băieți, absolvenți ai studiilor universitare și cu valoroase contribuții fiecare în domeniul profesional și social la care a participat.

---

¹ Medic primar psihiatrie, și psihiatria copilului și adolescentului
Profesor Universitar

Adresă corespondență:
CMCU Interservisan, Cluj, str. N. Pascaly nr. 5, c.p. 400431

---

¹ MD, child and adolescent psychiatry, Professor

Correspondence address:
CMCU Interservisan, str. N. Pascaly nr. 5, c.p. 400431

Își petrece anii de vis și farmec ai copilăriei în familia și orașul său natal unde urmează și cursurile școlii elementare. În 1936 familia sa se mută cu serviciul la Cluj ca director adm. la spitalul II; pentru a facilita o formare de calitate a celor trei copii care băteau la treptele afirmării. În Cluj își începe liceul și îl termină la Turda unde părinții s-au refugiat temporar în perioada ocupației hortiste, susținându-și bacalaureatul în 1944.

Beneficiar al unor condiții de excepție care se deschid după cel de-al II-lea război mondial tuturor copiilor cu o situație socio-familială mai modestă dar cu o puternică motivație pentru școală își începe studiile universitare în 1944 la Facultatea de medicină din Cluj temporar mutată la Sibiu pe care o termină cu succes în 1951.

Ca expresie a bunei sale pregătiri profesionale, a dorinței sale de cunoaștere dar și de întâlnire cu vocația sa medicală devine extern în 1948 și apoi intern al secției clinice nou înființate care se va contura tot mai mult în anii care vor urma ca neuropsihiatria copilului și adolescentului condusa de conf. univ. Maximilian Müller, cerută de practica asistenței copilului, ca și de învățământul medical cu un accent particular pus pe profilaxie și pe asistența mamei și copilului.

Atașamentul său față de problematica neuropsihică a copilului și adolescentului ca și dragostea de copii îl determină să opteze după terminarea facultății în 1950 ca medic consultant la colonia de copii greci din Tulghes (Bacău) unde rămâne până la terminarea stagiului din 1953.

Convins fiind de nevoia unei temeinice pregătiri în domenii fundamentale pentru ceea ce dorea să facă în viitor, dă concurs de asistent și reușește în 1953 la catedra de anatomie umană a IMF Cluj unde rămâne până în 1955. Atașat încă din perioada de extern și intern de aspectul neurologic al disciplinei de neuropsihiatrie a copilului și adolescentului, aspect care corespundea în mai mare măsură structurii sale de personalitate și viziunii organiciste în patologia neuropshica, devine medic secundar și apoi consultant cu o jumătate de normă la Clinica de Neurologie din Cluj încă din primul an de asistenție la anatomie din 1953. În 1955 devine asistent universitar la disciplina de neurologie aflată sub conducerea prof. Duma Dezideriu unde-și formează o bună bază de neurologie pe fundalul anatomiei. În această perioadă efectuează schimburi de experiență la discipline conexe care vor contura și mai mult personalitatea lui medicală ca: pediatrie, ORL, dermatologie, psihiatrie.

Conjunctura, șansa permit ca în 1963 să-și vadă realizat visul inițial de a lucra în domeniul neuropsihiatriei copilului și adolescentului trecând ca medic primar șef de secție la Neuropsihiatria Infantilă, post devenit vacant prin plecarea Dr. Ilea Vasile la Spitalul de neuropsihiatrie infantilă Păclisa, jud. Hunedoara. Cum secția nu mai era bază de învățământ din 1955, își continuă activitatea numai în domeniul rețelei Ministerului Sănătății ocupându-se de consolidarea bazei materiale a spitalului, de lărgirea bazei terapeutice, și de investigații medicale ca: fizioterapie, laborator EEG, laborator de psihologie, dar colaborând fructuos cu disciplina de psihiatrie infantilă care începe să ia ființă în același sediu, Pav. VIII după 1966 când subsemnatul revine de la studiile postuniversitare, doctorat cu frecvență în RS Cehoslovacă.

La insistențele mele, motivate de buna sa calitate profesională și de conștiința resimțită a unei discipline paralele și de neurologie infantile pentru pregătirea diferențiată a studenților de la secția de pediatrie, acceptă în 1971 să revină în învățământul medical prin concurs ca șef de lucrări, avansat conferențiar în 1976 și apoi profesor de neurologie infantilă în 1983 calitate în care rămâne până în 1.IV.1987 când se pensionează prin boală. Spre regretul lui și a disciplinei căreia i s-a dăruit cu toată puterea sa, începutul carierei sale de profesor corespunde și cu începutul bolii cronice care treptat îi îngustează tot mai mult aria posibilităților sale de activitate.

Cu toate acestea, în scurta sa carieră universitară în slujba neurologiei pediatrice și-a adus o contribuție de seama la învățământul universitar clujean și la înființarea disciplinei de Neurologie Pediatrică din țara noastră. Prin pilduitorul său exemplu de dăruire și viață, de competență și dăruire profesională, prin tot ceea ce a făcut pentru neurologia infantilă românească ca prim profesor și inițiator de școală, ca primă disciplină și secție de neurologie infantilă din țară, și-a creat un loc veșnic la temelie acestei discipline și în conștiința celor care vor urma.

Cu vocație de dascăl și educator, s-a impus de la primele sale prelegeri prin conținutul științific ridicat și prin modul său atractiv de prezentare a materiei. Stilul și maniera sa didactică reies cel mai pregnant din propriile sale mărturisiri autobiografice în care spune: „În întreaga activitate didactică m-am ghidat după principiile etice, deontologice și morale de educare a tineretului prin muncă și pentru muncă, de formare a unei gândiri riguroase științifice și dialectice, de îmbinare a activității instructiv-formative

cu cea culturală și obștească. Am promovat constant disciplina, punctualitatea și am căutat a da întregii activități, în particular cursului și lucrărilor practice, cu caracter viu, dialogat, activ. Aceste principii le-am urmărit cu perseverență atât în munca cu studenții, cât și cu medicii secundari sau specialiști – la cursurile de perfecționare”.

Viziunea sa în domeniul specialității este bine redată în cursul de neurologie infantilă editat de editura IMF Cluj-Napoca sub redacția sa în 1973 și reeditat în 1979, la care a atras și alți colaboratori și care constituie primul curs în materie din țara noastră, din practica clinică nemijlocită și nu din compilații de literatură, curs care va rămâne ca o piatră de temelie pentru neurologia pediatrică românească.

Calitatea sa didactică și formativă l-au impus ca decan educativ timp de 5 ani în scurta sa carieră. În activitatea sa de asistență a excelat prin măiestria sa de clinician, la baza căreia stătea formația sa multilaterală și temeinică, care-i făceau deciziile sale medicale, diagnosticele sale de necombătut și gândirea sa medicală de invidiat pentru cei mai tineri și pentru studenții săi. A fost un mare și corect medic însuflând o oarbă încredere părinților care-l căutau și care îi rămâneau îndatorați moral tot restul vieții pentru efortul său de dăruire și competență în tratamentul copiilor. Ducea o permanentă luptă cu el pentru a nu face nici un rabat și concesie conștiinței sale profesionale. Calitatea și competența sa în asistența medicală s-a bazat pe pregătirea multilaterală, de care am vorbit, certificate prin rezultate de excepție la concursurile de medic specialist neurolog în 1959, medic primar neurolog în 1961 și cercetător principal în neurologie în 1961 ca și pe schimburile sale de experiență în domeniul electroencefalografiei la București 1968 și a unui stagiu de perfecționare prin bursa OMS la Centrul de epilepsie a copilului din Marsilia – Franța, condus de H. Gaustaut, în 1972.

Activitatea sa de dascăl și medic s-au împletit armonios cu activitatea sa științifică bazată pe un simț fin și echilibrat al măsurii, pe un discernământ curat și o nativă calitate de observator desăvârșit, o constantă motivație pentru cunoaștere și adevăr. Produsul muncii sale științifice concretizat în cele 200 de lucrări științifice dintre care 72 publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate, trei brevete de inovator, este expresia unei profunde cinste, probitate și acuratețe științifică, valoroasă sub raport calitativ, așa cum trebuie să fie oricare început, străin falsului și dorinței neapărate de parvenire. Printre contribuțiile

sale științifice se înscriu mai ales cele în domeniul afecțiunilor cu largă răspândire și potențial handicap în neuropatologia copilului și adolescentului, în domeniul cunoașterii mai exacte a consecințelor perinatale hipoxice pentru dezvoltarea ulterioară neuropsihică a copilului; în domeniul conturării mai precise a tulburărilor electro-encefalografice în patologia infantilă, în domeniul encefalopatiilor infantile, cu precădere a înțelegerii mai adecvate a epilepsiei copilului ca și în domeniul studiilor epidemiologice pentru clarificarea morbidității specifice în populația infantilă din țara noastră, a diferitelor entități nozologice neurologice. Nu s-a mulțumit numai cu propria căutare în domeniul cercetării ci a căutat să însuflească dragostea de cercetător studenților fiind îndrumător la peste 30 de lucrări de diplomă studențești, antrenându-i alături de el la confruntări științifice locale și naționale de la care era nelipsit și bine apreciat.

Era o personalitate complexă, cu eficiență deosebită în oricare domeniu de activitate se implica, iubitor de natură, de sport, excursii, pescuit și nu în ultimul rând un șef de secție democrat, impunând respect și ascultare colaboratorilor săi printr-o stimă reciprocă și o profundă înțelegere a valorilor.

La baza stimei de care se bucura se afla distincția sa cu o largă probitate profesională, plin de colegialitate și sollicitudine, oricând capabil să afirme și să susțină opinii competente dar dovedind elasticitate și libertate de opinii și acțiuni altora dacă argumentele lor erau întemeiate. Era dispus să acorde camaraderie și prietenie celor apropiați fiind un exemplu de colegialitate, corectitudine, omenie și modestie.

Și-a înțeles menirea și nevoia participării și în domeniul vieții sociale, fiind permanent implicat și ales în variate organe de sindicat atât pe linie de rețea a Ministerului Sănătății cât și pe linie de învățământ la nivel de comitet pe facultate. Cei care l-au cunoscut l-au iubit ca om, l-au îndrăgit pentru umorul lui fin, alteori ironie sarcastică, l-au stimat ca dascăl și educator și nu-l vor uita ca medic, om de omenie și fizionomie senină, optimist în raport cu viitorul și inadvertențele trecătoare.